

HANS, hanns, genit. af prom. *Han. H. vän-
ner, föräldrar. Det är h. bok, och icke min.
H Höghet. H. Majestet.*

HANSEATISK, a. 2. (hist.) Som tillhör eller
har afseende på det tyska Hanseförbundet.

HANSEFÖRBUNDET, n. sing. def. (hist.) Det
förbund, som under medeltiden var upprättadt
emellan de så kallade Hansestäderna, till skydd
för deras handel.

HANSESTAD, m. 3. pl. — *städer.* (hist.)
Stad, som hade del i det tyska Hanseförbundet.

Anm. Det forntyska ordet *Hanse* betydde: för-
bund. Svenska uttrycket *Hanseförbundet* är
således en pleonasm.

HANSKRUF, m. 2. pl. — *skrufvar.* Skruf,
som fäster flintan på ett bössläs.

HANSLETSGRÄS, n. sing. Se *Trollbär.*

HANSLÄGTE, n. sing. Se *Hankön.*

HANSWURST, -würst, m. 2. (tyskt ord) Ett
slags putslustig, stående personage på den fornda
tyska skådebanan.

HANVÄXT, f. 3. Växt af hanslägdet.

HAPPLA, v. n. 1. (fam., föga brukl.) Plöts-
ligt stanna i sitt tal, utan att veta, hvad man
skall säga. — *Happlande, n. 4.*

HARANG, -ång, m. 3. (fr. *Harangue*) Hög-
tidligt tal, som hålles till en större samling af
åhörare, till en furste, till trupper, o. s. v.

HARANGERA, v. a. 1. Högtidigt tilltala.
Jfr. *Harang.*

HARCELERA, v. a. 1. (fr. *Harceler*) Reta,
bry, oroa.

HARDT NÄRA, prep. o. adv. 1) Ganska nära.
— 2) I det närmaste. *H. n. död.*

HARDUN, hårdún, n. 3. Se *Ångsull.*

HARE, m. 2. pl. *harar.* 1) Djurslägte af
Gnagarne, med dubbla framtänder i öfverkäken,
klufven näsa, långa öron och bakken, kort svans,
och 5 tår på framfötterna, men 4 på bakfötterna.
Allmän H., grå, öronen längre än hufvudet och
med svarta spetsar liksom svansens öfre ända.
Öfriga arter äro *Fjällhare* och *Kanin*; se d. o.
(Ordspr.) *Många hundar äro h-ns död*, den, som
af många förföljes, måste till slut duka under. —
2) (fig. fam.) Radd stackare. *Han är en h. —
Ss. Harbo, -fett, -hane, -hona, -hår,
-jagt, -kött, -lort, -spår, -stek, -träckt,
-unge.*

HAREM, härämm, n. sing. 1) Frustuga hos
Mohammedanerna. — 2) Qvinnorna deri.

HARERIS, n. sing. (bot.) Se *Sparr.*

HARF, f. 2. pl. *harfvar.* Ett slags redskap
till åkerjords uppluckring eller utsädes nedmyllan-
de deri, vanligtvis försedt med nedåt riktade jern-
pinnar, som upprista jorden, och inrättadt att
dragas af hästar eller oxar. Se f. ö. *Pinnharf*,
Klösharf, *Billharf*, *Rullharf*.

HARFHAKE, m. 2. pl. — *hakar.* Hake,
som förenar tvänne harfvar.

HARFKKROK, m. 2. Se *Harfhake.*

HARFNING, f. 2. Förrättningen, då man
harfvar.

HARFOT, m. 3. pl. — *fötter.* Fot af en
dödad hare, som nyttjas att dermed utstryka,
hvad som med krita blifvit skrifvet eller upp-
ritadt. *Stryka öfver med h-en*, dermed ut-
plåna; (fig. fam.) af undseende eller medhåll
söka förringa ens fel eller lemna det utan upp-
märksamhet; äfven söka på bästa sätt förklara
och uttyda något stötande eller förolämpande ytt-
rande, någon skymflig handling, o. s. v. — *Syn.*
Hartass.

HARFPINNE, m. 2. pl. — *pinnar.* Pinne
på en harf, hvarmed jorden uppristas och luckras.
HARFSLÅ, f. 2. Slå på en harf, hvarunder
pinnarne äro inslagna.

HARFVA, v. a. 1. Köra åkerjord med harf,
för att uppluckra den. *H. ned, upp*, se *Ned-
harfva, Uppharfva.*

HARFÄNG, n. 3. Se *Fjällugla.*

HARFÖTTER, m. 3. pl. (bot.) Se *Flåsgräs.*

HARHAGEL, n. 3. pl. Ett slags hagel, som
användas vid harjagt. — *Brukas äfv. i sing. och
betyder då ett sådant hagelkorn.*

HARHJERTA, n. 4. 1) Hjerta af en hare.
— 2) (fig. fam.) a) Radd, feg själ. *Hafva ett h.*
— b) Radd, feg menniska.

HARHJERTAD, a. 2. (fam.) Radd som en
hare.

HARHUND, m. 2. Jagthund, som drifver på
hare.

HARIS, häriss. Se *Lura.*

HARKA, f. 1. Redskap, som, bestående af en
träslå med islagna jernpinnar, fästad vid ändan af
ett långt skaft, begagnas att luckra och jemna
uppräffad jord eller borttaga ogräs från skyfflade
sandgångar, m. m.

HARKA, v. a. 1. Med harka (se föreg. o.)
jemna, luckra eller rensa från ogräs. *H. ned*, se
Nedharka. — *Harkande*, n. 4. o. *Hark-
ning*, f. 2.

HARKLA, v. n. 1. Med ett eget stråft, skarpt
ljud utstöta luft ur halsen, för att rensa strupen
ifrån slem, mat, som fastnat, o. s. v. *H. upp*, på
detta sätt få upp något ur halsen. — *Harklan-
de*, n. 4. o. *Harkling*, f. 2.

HARKLÖFVER, m. sing. (bot.) Se *Flåsgräs.*

HARKRANK, harkränkning, m. 2. 1) Tvåvingad
insekt, 1 tum lång med 2½ tumns långa ben, och
färglösa, genomskinliga vingar med brun kant.
Tipula gigantea. — 2) (fam.) Stackare.

HARKUMMIN, m. sing. Se *Hundloka.*

HARKÅL, m. sing. (bot.) Se *Mjölktistel.*

HARLEKIN, se *Arlekin.*

HARLÖPE, m. sing. Löpe af en hare.

HARM, m. sing. (i fornspråket *Harmr*, sorg)
1) Känsla af vrede, blandad med förakt, öfver
något, som strider emot lag och rätt, emot heder
och samvete, eller innebär en skymf, en orättvisa,
o. s. v. *Känna djup h. öfver något. Jag ser
med h., att han ej vill bättra sig. Släcka sin
h. på någon, något, utgjuta sin vrede på person
eller sak, antingen de äro vållande eller ej. —
Syn. Förtret, Vrede, Förargelse, Förtrytelse. —
2) Något, som väcker eller kan väcka en sådan
känsla. *Säg mig, är det icke en h.?**

HARMAS, v. d. 1. Känna, intagas af harm,
yttra harm. *H. öfver något. — Syn. Förtretas,
Förarga sig, Förtryta, Känna förtrytelse.*

HARMATTAN, m. sing. En ganska het vind,
som blåser på Afrikas vestra kust, kommande
öster ifrån öfver de afrikanska sandöknarna.

HARMFULL, a. 2. Djupt betagen af harm.

HARMLIG, a. 2. Som väcker eller kan väcka
harm. *En h. händelse. Är det icke h-t att
höra sådant?*

HARMLÖS, a. 2. Som icke vill göra någon
illa; fredlig och beskedlig. — *Ordet, bildadt efter
det tyska harmlos, brukas föga och bör anses
som en germanism.*

HARMONI, härrmoni', f. 3. (gr. *Harmonia*)
1) Samljud af två eller flera melodier, som äro
förenade till ett helt, efter harmonilärans regler,
genom en grundton. — 2) Välljud, t. ex. i vers